

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ОДЕСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ЕКОНОМІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ**

Кафедра фінансового менеджменту та фондового ринку

РЕФЕРАТ

кваліфікаційної роботи

на здобуття освітнього ступеня магістра

зі спеціальності 072 «Фінанси, банківська справа та страхування»

за магістерською програмою професійного спрямування

«Фінансовий та страховий менеджмент»

на тему: **«Управління фінансовою стійкістю підприємства
(на прикладі ТОВ «Телекарт-Прилад»)»**

Виконавець:

студент VI курсу фінансово-економічного
факультету

Любенька Ірина Георгіївна

(прізвище, ім'я, по батькові)

/підпис/

Науковий керівник:

к.е.н., ст. викладач

(науковий ступінь, вчене звання)

Іоргачова Марія Іванівна

(прізвище, ім'я, по батькові)

/підпис/

ЗАГАЛЬНА ХАРАКТЕРИСТИКА РОБОТИ

Актуальність теми. Безперечно, управління фінансовою стійкістю підприємства насамперед пов'язане з управлінням капіталом підприємства, проте принцип системності, котрий широко використовується в ході здійснення фінансового аналізу, управління фінансовою стійкістю підприємства поєднує в собі і управління доходами та витратами, і рухом активів, і управління грошових потоків та іншими аспектами діяльності підприємства. Тому, саме система управління фінансовою стійкістю підприємства є головною ланкою всієї діяльності, а так як на сьогоднішній день в умовах кризи і соціально-політичної нестабільності підприємствам важко підтримати належний рівень фінансової стійкості, то формування ефективної системи управління нею є досить актуальним питанням.

Питанню сутності та пошуку ефективного управління фінансовою стійкістю підприємства присвятили свої роботи багато вітчизняних та зарубіжних науковців, серед яких можна виділити Савицьку Г.В., Грабовецького Б.Є., Кривицьку О.Р., Бланка І.А., Івахненко В.М., Коробова М.Я., Тютюнника Ю.М., Скляра Г.П., Поддєрьогіна А.М., Плиса В.Й., Гринкевича С.С., Дем'яненко І.В., Рзаєву Т.Г., Філімоненкова О.С., Матвійчука А.В., Терещенко О.О., Ковальову А.М., Єлєцьких С.Я., Ковалюк О.М., Донченко Т.В., Базилінську О.Я., Буряк Л.Д., Цал-Цалко Ю.С., В.Х. Бівера, Р. Лиса, Р.С. Сайфуліна.

Як вітчизняні, так і зарубіжні науковці для розкриття поняття «фінансова стійкість» використовують велику різноманітність підходів, які висвітлюють різні сторони досліджуваного поняття, через що не існує одного конкретного визначення терміну. До того ж в умовах невизначеності та постійних змін ринкової економіки виникає необхідність пошуку більш ефективних заходів щодо реалізації політики управління фінансовою стійкістю підприємства. Тому питання вибору раціональних підходів щодо формування тактичного і стратегічного управління фінансовою стійкістю залишається відкритим.

Мета дослідження. Мета дипломної роботи полягає в теоретичному узагальненні та наданні практичних рекомендацій з управління фінансовою стійкістю підприємства.

Завдання дослідження. Для досягнення поставленої мети необхідно виконати наступні завдання:

- визначити сутність та поняття фінансової стійкості підприємства, а також дослідити фактори, які впливають на неї;
- обґрунтувати механізм забезпечення фінансової стійкості підприємства та його структуру;
- охарактеризувати систему показників фінансової стійкості та визначити методику їх розрахунку;
- дати характеристику діяльності ТОВ «Телекарт-Прилад»;
- проаналізувати фінансову стійкість ТОВ «Телекарт-Прилад»;
- провести аналіз платоспроможності та запасу фінансової стійкості ТОВ «Телекарт-Прилад»;
- розробити економіко-математичну модель прогнозування оцінки фінансової стійкості ТОВ «Телекарт-Прилад»;

- запропонувати рекомендації щодо покращення стану фінансової стійкості ТОВ «Телекарт-Прилад».

Об'єктом дослідження є процес управління фінансовою стійкістю підприємства як невід'ємний фактор його розвитку.

Предметом дослідження виступають економічні відносини, які виникають у процесі аналізу та забезпечення управління фінансовою стійкістю підприємства на прикладі ТОВ «Телекарт-Прилад».

Методи дослідження. У роботі використані загальнонаукові методи емпіричного та теоретичного дослідження, зокрема: аналізу і синтезу, узагальнення, системного аналізу, методи статистичного аналізу, в т. ч. аналіз відносних показників (коефіцієнтів), методи порівняння та групування, нормативний метод. Також використовувались табличний, графічний, монографічний метод та методи економіко-математичного моделювання. Окрім зазначеного вище, був застосований горизонтальний аналіз – в процесі порівняння кожної позиції звітності підприємства з попереднім періодом.

Були використані наступні комп'ютерні програми для вводу та аналізу даних: Microsoft Word, Microsoft Excel.

Інформаційна база дослідження. При написанні дипломної роботи в якості інформаційної бази використовувалися навчальні посібники і підручники з фінансового аналізу та аналізу ймовірності банкрутства, наукові публікації та монографічні видання, присвячені проблемам фінансової стійкості підприємства та управління нею, законодавча база України, фінансова звітність ТОВ «Телекарт-Прилад» за 2014-2016 роки.

Структура та обсяг роботи. Кваліфікаційна робота магістра складається зі вступу, трьох розділів, висновків, списку використаних джерел (63 найменування) та 6-х додатків. Загальний обсяг роботи становить 110 сторінок. Основний зміст викладено на 90 сторінках. Робота містить 12 таблиць, 9 рисунків.

Публікації. За результатами виконання кваліфікаційної роботи магістра опубліковано тези «Управління фінансовою стійкістю як фактор забезпечення стабільного розвитку підприємства», які були використані на Міжнародній науково-практичній конференції «Актуальні питання економіки, фінансів, обліку та управління» (м. Полтава, 29 вересня 2017 р.).

ОСНОВНИЙ ЗМІСТ РОБОТИ

У першому розділі «**Теоретичні аспекти поняття фінансової стійкості підприємства та його характеристика**» розглянуто сутність поняття фінансової стійкості підприємства, її види, визначено перелік факторів, які впливають на її стан, обґрунтовано механізм забезпечення фінансової стійкості підприємства та його структуру, а також охарактеризовано систему показників фінансової стійкості та методику їх розрахунку.

Отже, визначено, що фінансова стійкість підприємства – це такий стан фінансових ресурсів, їх розподіл і використання, який забезпечує розвиток підприємства на основі зростання прибутку і капіталу, при збереженні платоспроможності і кредитоспроможності в умовах допустимого рівня ризику.

На практиці реалізація управління фінансовою стійкістю підприємства здійснюється через відповідний механізм, що, в свою чергу, включає в себе елементи забезпечення, аналіз політики управління підприємством, вибір інструментів управління фінансовою стійкістю, а також управління ризиком.

Також наведено методологію проведення аналізу та оцінки фінансової стійкості підприємства, на основі якої в другому розділі роботи проаналізовано систему показників фінансової стійкості ТОВ «Телекарт-Прилад» та визначено тип фінансової стійкості даного підприємства.

У другому розділі *«Аналіз та оцінка фінансової стійкості ТОВ «Телекарт-Прилад»* проаналізовано фінансовий стан підприємства за абсолютними та відносними показниками фінансової стійкості, ліквідності, платоспроможності, рентабельності, вартісним обсягом точки беззбитковості та запасом фінансової стійкості.

За результатами аналізу показників фінансової стійкості фінансовий стан підприємства був визначений як нестійкий протягом всього аналізованого періоду та такий, що характеризується поступовою втратою компанією фінансової незалежності.

Після проведеного аналізу платоспроможності та ліквідності підприємства були отримані наступні результати: в цілому показники платоспроможності відображають позитивну динаміку, що було досягнуто за рахунок залучення позикових коштів, проте більшість показників ліквідності мають негативну тенденцію.

За результатами аналізу показників рентабельності було виявлено як негативний аспект збільшення витрат підприємства, що позначилось на зниженні рентабельності продукції, так і позитивний ефект залучення позикових коштів, що відобразилось у зростанні рентабельності активів та власного капіталу. Показники порогу рентабельності та запасу фінансової стійкості на кінець аналізованого періоду мають негативну тенденцію.

У третьому розділі *«Шляхи удосконалення управління фінансовою стійкістю підприємства»* запропоновано здійснити оптимізацію руху грошових потоків, удосконалити матеріально-технічне постачання, запровадити систему ефективного використання часу робочих, провести рефінансування дебіторської заборгованості та здійснити реінвестування прибутку для поповнення власних оборотних коштів.

ВИСНОВКИ

Внаслідок проведеного дослідження було виявлено значний вплив рівня фінансової стійкості на розвиток підприємства, оскільки саме фінансова стійкість визначає ефективне фінансове управління суб'єктом господарювання.

У першому розділі роботи з'ясовано, що фінансова стійкість підприємства – це такий стан фінансових ресурсів, їх розподіл і використання, який забезпечує розвиток підприємства на основі зростання прибутку і капіталу, при збереженні платоспроможності і кредитоспроможності в умовах допустимого рівня ризику.

На практиці реалізація управління фінансовою стійкістю підприємства здійснюється через відповідний механізм, що, в свою чергу, включає в себе елементи забезпечення, аналіз політики управління підприємством, вибір інструментів управління фінансовою стійкістю, а також управління ризиком. Саме поєднання зазначених елементів механізму дає можливість для планування та прогнозування результатів управління фінансовою стійкістю, а також наступного аналізу ефективності управління в цілому та розробки рекомендацій щодо його покращення.

Також наведено методологію проведення аналізу та оцінки фінансової стійкості підприємства, на основі якої в другому розділі роботи проаналізовано систему показників фінансової стійкості ТОВ «Телекарт-Прилад» та визначено тип фінансової стійкості даного підприємства.

Аналіз фінансової стійкості підприємства є найважливішим етапом оцінки його діяльності і фінансово-економічного благополуччя, відображає результати його поточного, інвестиційного і фінансового розвитку, містить необхідну інформацію для інвесторів, а також характеризує здатність підприємства відповідати за своїми боргами і зобов'язаннями та нарощувати свій економічний потенціал.

Для характеристики фінансової стійкості ТОВ «Телекарт-Прилад» була використана система абсолютних і відносних показників. Найбільш узагальнюючими абсолютними показниками фінансової стійкості є відповідність або невідповідність джерел коштів для формування запасів і витрат, тобто різниця між сумою джерел коштів і сумою запасів та витрат. За результатом аналізу абсолютних показників фінансової стійкості фінансовий стан підприємства був визначений як нестійкий протягом всього аналізованого періоду, до того ж на кінець останнього 2016 року стан погіршився. Така ж негативна ситуація спостерігається після аналізу відносних показників, що свідчить про поступову втрату компанією фінансової незалежності, що було спричинено порушенням балансу співвідношення власного та позикового капіталу.

Натомість після проведеного аналізу платоспроможності та ліквідності підприємства були отримані неоднозначні результати: в цілому показники платоспроможності показали позитивну динаміку, а показники ліквідності у своїй більшості відобразили негативні тенденції. З упевненістю можна сказати, що більшість позитивних зрушень були отримані лише за рахунок залучення позикових коштів, що збільшує фінансові ризики підприємства та погіршує його фінансову стійкість. Зокрема, негативно на фінансовому стані ТОВ «Телекарт-Прилад» позначилося зменшення обсягу власних оборотних коштів, що відобразилось на значенні коефіцієнта загальної ліквідності, а також спостерігається зниження маневреності ВОК, що свідчить про зниження тієї частки власного оборотного капіталу, яка перебуває в обороті, а отже, знижується можливість вільно ними маневрувати та, як наслідок, погіршується здатність підприємства швидко реагувати на зміни зовнішнього економічного середовища.

За результатами аналізу показників рентабельності можна помітити як негативний аспект збільшення витрат підприємства, що позначилось на зниженні рентабельності продукції, так і позитивний ефект залучення позикових коштів, що відобразилось у зростанні рентабельності активів та власного капіталу. Однак, про

наявність проблем в управлінні фінансовою діяльністю свідчить зниження показника рентабельності господарювання в цілому та, як підтвердження цього, зростання вартісного обсягу точки беззбитковості та зменшення запасу фінансової стійкості на кінець аналізованого періоду.

Отже, проведений аналіз фінансового стану підприємства дозволив виявити наступні проблеми:

- 1) зниження більшості показників ліквідності, що негативно відображається на можливості покриття своїх поточних зобов'язань оборотними коштами, а тому у майбутньому можливе виникнення загрози неплатоспроможності;
- 2) збільшення собівартості продукції, що призводить до зниження її рентабельності та негативно впливає на конкурентоздатність підприємства;
- 3) надмірне зростання дебіторської заборгованості, що спричинює зниження частки грошових коштів та сповільнення оборотності оборотних коштів;
- 4) зменшення власних оборотних коштів, що підриває фінансову незалежність підприємства та негативно впливає на його фінансову стійкість.

Для вирішення перелічених проблем були запропоновані наступні рекомендації:

- розробка такої політики управління грошовими потоками, яка передбачатиме їх оптимізацію за допомогою ведення календаря інкасації дебіторської заборгованості та календаря обслуговування фінансових кредитів, а також застосування лізингу не використовуваних видів основних засобів;
- удосконалення матеріально-технічного постачання через вчасну ліквідацію виробничого браку, а також запровадження системи ефективного використання часу робочих завдяки підвищенню кваліфікації персоналу та скороченні непродуктивних виплат;
- рефінансування дебіторської заборгованості за допомогою залучення факторингу, форфейтингу або проведення обліку векселів;
- поповнення власних оборотних коштів за рахунок реінвестування прибутку для створення резервного капіталу та оновлення матеріально-технічної бази підприємства.

Таким чином, реалізація запропонованих рекомендацій сприятиме зростанню ліквідності підприємства, відновленню здатності до самофінансування, що забезпечить зростання рівня фінансової незалежності та фінансової стійкості суб'єкта господарювання.

АНОТАЦІЯ

Любенька І.Г., «Управління фінансовою стійкістю підприємства (на прикладі ТОВ «Телекарт-Прилад»)),

кваліфікаційна робота на здобуття освітнього ступеня магістра зі спеціальності
«Фінанси, банківська справа та страхування» за магістерською програмою
«Фінансовий та страховий менеджмент»,

Одеський національний економічний університет м. Одеса, 2018 рік

Кваліфікаційна робота магістра складається з трьох розділів. Об'єкт дослідження – процес управління фінансовою стійкістю підприємства як невід'ємний фактор його розвитку.

У роботі розглядаються теоретичні аспекти управління фінансовою стійкістю підприємства, механізм її реалізації та методи оцінювання стану фінансової стійкості суб'єкта господарювання.

Проаналізовано фінансовий стан підприємства за допомогою абсолютних та відносних показників фінансової стійкості, платоспроможності, ліквідності, рентабельності, точки беззбитковості та запасу фінансової стійкості.

Запропоновано здійснити оптимізацію руху грошових потоків, удосконалити матеріально-технічне постачання, запровадити систему ефективного використання часу робочих, провести рефінансування дебіторської заборгованості та здійснити реінвестування прибутку для поповнення власних оборотних коштів.

***Ключові слова:** фінансова стійкість, фінансова незалежність, механізм управління, методи оцінювання, оптимізація.*

ANNOTATION

Liubenka I., “Management of financial stability of the enterprise (on the example of “Telecard-Pribor” Ltd.)”,

thesis for Master degree in specialty “Finance, banking and insurance”
under the program

“Financial and insurance management”,
Odessa National Economic University
Odessa, 2018

Thesis consists of three chapters. Object of study is the process of managing financial sustainability of the enterprise as an integral factor for its development.

Diploma thesis deals with theoretical aspects of management of financial stability at the enterprise, the mechanism of its realization and methods of estimating the status of financial stability of the business entity.

Author analysis the financial condition of the enterprise using absolute and relative indicators of financial stability, financial solvency, liquidity, profitability, breakeven point and financial safety margin.

Author proposes to optimize cash flow, improve material and technical supply, apply a system of effective use of working time, refinance receivables and reinvest profits for replenishment of working capital.

***Keywords:** financial stability, financial sovereignty, mechanism of management, estimating methods, optimization.*